

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izšla vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 90 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki školskega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabito na naročevanje.

Z novim letom začne „Slov. Gosp.“ svoje 26. leto in to v večji obliki ter po nižji ceni. Nadejamo se torej, da poslej ne bode slov. trga ali slov. vasi, kamor bi ne prihajal v večih številkah „Slov. Gospodar“, list slov. ljudstvu v poduk in po tako nizki ceni, da v tem oziru nima nikjer tekmeca. „Slov. Gospodar“ stane za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 25 kr. in za četrť leta 65 kr. Udnina „katol. tisk. društva“ ostane, kakor doslej, po 5 gld.

Naročnina in udnina, nova in zaostala, pošlje se najlaglje po poštnih nakaznicah. Kdor je že bil naročnik, olajša delo upravnistvu, ako prilepí doslenjo adresu svojo ali pripiše vsaj številko, ki stoji na njej na desni strani; nov naročnik pa, ako to pristavi na nakaznici. Upravnistvo „Slov. Gosp.“

Župan dr. Neckermann v Celji in občina: Okolica Celje.

Znane žaljive besede, katere je Celjski župan dr. Neckermann spregovoril v odborovi seji Celjskega mesta dne 5. decembra 1891, so prisilile slovensko občino Celjske okolice, da se je v seji dne 20. decembra t. l. ednoglasno sklenila in potrdila sledeča izjava: „Župan Celjskega mesta dr. Neckermann je v seji občinskega mestnega odbora, dne 5. decembra 1891 med drugim govoril, da ima mesto Celje hudobnega sosedu v občini Celjske okolice, da je vodstvo te občine v roki slovenskega advokata, da občina Celjske okolice napravlja mestu škodo, kjer le zamore, iz narodnega, političnega sovraštva in pri tem opominja na Sokolsko svečanost in na svečanost nemškega društva Südmark. Tedaj je neki občina Celjske okolice ob času, ko so Njihovo Veličanstvo, presvitli cesar bili v Celji, delala spletke v ta namen, da bi motila občno veselje in mestni občini kratila spoštovanje, od strani višjih gospodov. Dalje trdi g. dr. Neckermann, da zemlja, kjer name-

rava g. Hausbaum ponavlja in razširita kopel, sliši gospodoma Mathes-u in Higersperger-ju; da v mestnem parku vladajo žalostne moralne razmere; da bo mesto moralo skrbeti, da se to spremeni; da je baje občina Celjske okolice se izjavila, naj mesto samo skrbi za policijo v mestnem parku, da pa ona, kedar le more iz narodnega sovraštva mestu edno udariti, to vselej stori in stavi konečno predlog, naj se iz policijskih uzrokov dela na to, da bojo zemljišča gospodov Mathes, Higersperger in mestni park izločeni iz občine okolice in pridruženi mestu Celjskemu in v to mu je celí občinski mestni odbor privolił.

Občina Celjske okolice mora protestovati proti vsem tem sovražnim očitanjem mestnega župana, kajti vsa ta obdolženja so od prvega do zadnjega popolnoma neresnična. Občina Celjske okolice napravlja svoje sklepe čisto po postavi, namreč pretresuje predloge ter sklene po večini glasov, kakor se ji po najboljši vesti zdi, ne pa po povelji kakega odvetnika. Občina se nikoli ne peča s koristi Celjskega mesta, ker za to ni kompetentna, ampak ima dosti opraviti, da svojo občino drži v redu in ne misli nikoli na to, škoditi Celjskemu mestu; tako očitjanje se more torej le smešno imenovati. Pri veselici „Celjskega Sokola“ in nemškega društva „Südmark“ se ni čisto nič vtičala; če pa so občani iz okolice prijazno pozdravljali Sokolske goste, v tem nikoli ni nič sovražnega proti mestu. Najmanje pa ni občina okolice Celjske kalila ali hotela kaliti veselje pri navzočnosti cesarjevi, ampak je le po svoji državljanski dolžnosti in iz goreče ljubezni do svojega cesarja po velikem trudu dosegla, da je smela tudi po svojih močéh pozdravljati presvitlega cesarja. V tem pač nobeden pravi patriot in rodoljub ne more videti kaj žaljivega zoper Celjsko mesto.

Kar se pa stavljenja Hausbaumove kopeli tiče, mora občina Celjske okolice priznati, da je g. dr. Sernec s tem, da je pri komisiji iz-

rekel, da on smatra prostor, kjer so kopele, kot cestni rob in kot del ceste in da ni priznal lastnine proti gospodoma Mathes in Higersperger, ampak je rekel, da mora čez to prej skleniti naš občinski odbor, le pravilno postopal in da je občinski odbor potem po svojih svetovalcih sklenil pogodbo z gospodom Hausbaum-om tako, da temu prepusti prostor za kopelo za zakupnino golih 5 gld. na leto, za celih 20 let in se more tedaj sopet zavrniti očitjanje, da bi občina Celjske okolice ali njeni tačasni zagovornik sovražno postopal proti podvzetniku kopele. Konečno protestuje občina Celjske okolice proti temu, da bi se izločila iz te občine zemljišča gospodov Mathes, Higersperger in mestni park in protestuje, da bi to bilo kako potrebno iz policijskih vzrokov, ko še nobeden slučaj ni znan, da bi se na teh zemljiščih zgodilo kaj proti javnemu miru ali proti dobrim šegam. Naravna meja med mestno občino in občino Celjske okolice more le biti Savinja, ne pa slučajna in nepravilna, tudi ne nevidljiva meja privatnih nemških posestnikov in sklence se, naj županstvo stori vse potrebne postavne korake, da se zapreči ta izločitev“.

Med tem, ko je poročevalec od besede do besede prestavljal odbornikom dr. Neckermanov govor iz časnika „Deutsche Wacht“, slišale so se marsikatero, prav zasoljene opazke od naših zavednih kmetov in najmirnejši so se prečudili, kako se more mestni župan in doktor zdravilstva, dr. Neckermann tako daleč spozabiti, da obsipuje soseduo občino s celo vrsto očitjanj, katera so od kraja do konca popolnem neresnična.

Mestni občinski odbor pa se vede res že tako, kakor da bi mu bilo le treba s prstom migniti, če hočejo razpolagati čez starodavne dele sosedne občine. Po časi! K razdružni pogodbi slišite tudi dve stranki in dokler občina Celjske okolice ne bo dovolila v tako razkošje, še pač ne bo od vlade potrjena taka samovoljna ločitev, posebno ne, če se predlog ne opira na nič drugega, kakor na sovraštvo zoper vse, kar je slovenskega.

Brod, slavonski in bosenski.

(Konec.)

Pustimo, dragi čitatelj! madjarskega takarja z njegovim „maslom nemške kulture“ v zadnjič popisani krēmi „pri avstrijskem cesarji“ ter pojdimo urno nazaj k vzhodnemu koncu bosenskega Broda. Tam pri sredi tega novoavstrijskega mesta videli bomo edino novo stavbo letošnjega leta. Ni še dodelana, pa jo že popravljajo! Lepa cerkev ima tam vzrasti, a zidarji so njena bizanska okna bili previsoko zastavili, sedaj jih pa ponižujejo. Poprašava c. kr. avstrijskega orožnika, ki je iz bližnjega stano-

vanja gledal na prašno cesto: „Je li ta cerkev katoliška?“ a stražmešter nama prijazno odgovori: „Ne, ta je srbska“, (kar po našem pomenu: staroverska ali razkolniška) „pa una-le“, pravi — pokazavši na severno stran ceste, „ta je pač naša“. Ne morem ti povedati, kako dobro da je djalo mojemu katoliškemu sreču to priprosto veroizpovedanje našega ces. žandarma. Pokazal nama je on tudi še snažen dom katoliškega župnika, ki biva nasproti orožniški kasarni, opozoril naju je potem še na leseno kolibo, v katerej so nekdanj, pod tursko vlado, naši verski in krvni bratje obhajali božjo službo. Menim, da betlehemijski hlev, v katerem je Sin božji pred 1891 leti prišel na svet, ni bil boljše od te stare bosenske „cerkve“. Tudi sedanja farna cerkev vtegne tamošnjim katolikom postati kmalu pretesna in prerевна, posebno odkar so si „Srbi“, ravno našim nasproti, postavili tako prostorno in okusno cerkev. Kratek jesenski dan nam ne pripušča natančneje si ogledati katere izmed teh dveh cerkev.

Ker sva z gosp. tovarišem prvokrat stala na nekdanj turških tleh, zdelo nama se je primerno, da nakupiva svojim prijateljem za „odpustke“ raznovrstnega turškega duhana. V ta namen stopiva v bližnjo „prodajo duhana“ ter poprašava najpoprej tamošnjo Bošnjakinjo: „Je-li hodža že vikal?“ (t. j. ali je turški duhovnik že klical svoje Turke k molitvi?) Zgovorna prodajalka naju zagotovi, da bode to storil še le čez četrt ure. Podvziva se, da ne bi ga zamudila, a odnesel nama je hodža že pete z visoke munare (rekel bi dimnika, ne stolpa) starikaste „džamije“ (turške „cerkve“), predno sva midva tje prišla. Da ga pa tudi od daleč nisva slišala klicati otožnega: „alaha bilala“ (po našem: boga mi, tako mi boga) temu bil je kriv len turčin ali Srb v turški noši, ki je z dolgorogati voli počasi vozil za nama nenamazana „kola“ (voz), ki so tako cvilila, da si jih dalje slišal, kakor turškega hodža raz zvonik. Ko prideva k džamiji, ki leži na južni strani ceste, unkraj turškega grobišča, bila je že zaprta. Uljudni redar stopi takoj za turškim „mežnarjem“, da nama jo ta še v mraku odklene. Na rogoznico, ki je pri vhodu razgrnjena, dovoljeno je tudi „gjavru“ (kristjanu) stopiti. Jaz sem se bolj držal krščanskega redarja, ki je ostal na cerkvenem pragu, kakor gibčnega turčina, ki je letel v temno džamijo in tam pred vdolbljino, kjer bi moral altar stati, prižgal celo vrsto na tleh stoječih debelih sveč. Mojemu gosp. tovarišu, ki je hrvaščine popolnoma vešč, razlagal je turški „mežnar“: kako lepo da je hodža ta den „prodikoval“, ali o čem? tega mu pa ni vedel povedati. Hvalil se je tudi Turk, da je bilo turčinov in „bul“ (tako se zovējo mohamedanke) pri večernicah toliko, da jim mala ta džamija postaja že pretresna.

Res je, da so si Mohamedovci napravili ob treh stenah štirivoglate džamije lesenih hodnikov za svoje ženske, moški ostajajo samo spodaj pri tleh na lepih preginjalih ali tepibih. Vsa džamija zdela se mi je prav revna in posebno, ker je celo prazna, brez vsake podobe! Zahvalivši se dostojno obema javnima „činiteljema“ za njuno postrežljivost, stopiva v bližnjo prodajalnico, da nakupiva primernih spominkov za svoje drage domačine, ki duhana ne pušijo. Kar sem pogledal, vse je bilo jako drago in vendar brez vsake — vrednosti. Ubogi Bošnjaki, sem si mislil kako vas nesramni židje neusmiljeno derejo! Zdaj se ne čudim, čemu da so bili Rumunci temu „blagu“ vse meje svoje dežele zaprli. Slepajem treba bolj na prste gledati!

Med tem se je bila temna noč vlegla na mirno Bosno. Ko prideva nazaj do železnega mosta, bil je ta že lepo razsvetljen. Začela sva njegovo dolgost meriti. Od glave (koripeta) do prvega stebra, ki moli visoko iz kalne Save, naštel sem 120 korakov. Ravno toliko bilo jih je od prve do druge kamenite sohe. Ker pa še le nisva prišla do srede, začela sva se o nujnejših rečeh razgovarjati. Menim, da 500 metrov ali pol kilometra je ta most že dolg; bržčas pa je še malo dolžji. Skovan je bil v tovarni gospoda nadvojvode Albrehta v Tešnu na Sileskem. Res, krasno delo! Ker ima naš avstrijski Brod dovoljno razsvetljene ulice, šla sva z gosp. tovarišem po Savskem obrežji do frančiškanskega samostana, kjer so naš premil. knez in škof bivali l. 1878 kot ovodobni vojaški kurat na potu v Bosno, od tam pogledala sva do mestne farne cerkve, ki je pa bila že tudi zaprta. Zatem se povrneva na prvi trg, kjer sva po dne videla prostorno gostilnico „kod žute kuče“. Tam sva dobila za dober denar nekoliko postne večerje. Zdajci jo vkreneva nazaj proti kolodvoru. A kaj se nama prigodi! Ko stopava memo velike kavarne: „kod rvene kuče“, prihiti natakara za nama, naj bi stopila malo v kavarno, češ, da tam sedi pri kasi gospodična s Štajerskega, ki naju dobro pozna. To je bilo res veliko iznenadjenje. Bila je pridna učenka moje sestre M. Stanislave, in moja nekdanja faranka, ki je po smrti svojih starišev v Brodu bila našla dobro službo. Ker sva slutila, da nama bo drugo jutro šla trda za zajutrek, popila sva že ta večer „pri rudeči hiši“ vsak svojo skledico bele kave, predno sva se odpeljala od tam nazaj na kolodvor. Blaga Slovenka naložila nama je toliko srčnih pozdravov na svoje dobre sestre pri Novi cerkvi, v Celji in na Dobrni, da se je „omnibus“ zagugal, ko sva se va-nj vsedla. Zadnjič poslala mi je v spomin na Brod lepo sliko davskega mosta, za kar njej tu svojo zahvalo izrekam. Okoli ednajste ure zvečer prisopihal je „luka-matija“ iz Serejeva v Brod. Tam je le malo napojil, potem pa

je z nama zdrčil v temni noči memo Siska proti Zagrebu, kamor smo došli še le v soboto ob belem dnevu. Ko sva zopet Zagreb zagledala, zdelo se je nama, da sva že doma. Deželne razstave v Zagrebu leta 1891 in izleta v Slavonijo in Bosno se bodem vedno z velikim veseljem spominjal. Bog plati vsem stoterno, k so nama skazovali toliko slovanske gostoljubnosti!

Jernej Voh.

Gospodarske stvari.

S kmetskega vrta.

(Konec.)

Proti drugim boleznim pa je to drevo trdno, ne škoduje mu lahko tudi najbolj na vetru in solncu pereči ogenj, kateri posebno nekatere vrste jako nadleguje. Rodi pa zimski mašancelj menda najbolj zgodaj, brž, ko zraste v petih letih nekaj nad moža visoko, že pokaže prvič z par jabolki, pozneje čedalje več, kakšne vrste da je. Tudi se v rodovitnosti ne utruji, nekatera drevesa rodé z malimi izjemami vsako leto, le da tako polna niso, kakor una, ki rodijo vsako drugo leto, pa imajo zato debelejša sadja.

Skrbeti je pač treba, da se drevje vsako spomlad iztrebi nepotrebnih vej in mladik, ter precej izredi. Zori namreč precej pozno, vsaj v hladnejših krajih je še le v Uršinem ali o vseh svetnikih za obiranje. Velika rodovitnost drevesa pa je tudi kriva, da ne more toliko rasti na les in zato to drevo navadno bolj majhno ostane. Tudi ima navado rasti z vejami proti tlem, ne pa, da bi njih kviško precej poganjalo. Dobro je pa to pri obiranju sadja, na suha, s travo obraščena tla smeš brez skrbi trositi in pobirati, ni se bati, da bi se jabelka obtolkla, ako le zlo na kup ne padajo. Koliko je to vredno, vé vsak kmet, ker se spomni, koliko dela je v pozni jeseni, da pri najboljši volji ne more se sadja z roko obirati z drevesa, ker ni časa toliko.

Shraniti se sme na nizkih kupih v skrinjal ali nalašč za to narejenem „odru“ v kleti. Gnjuje skoraj nič, če le ni mokro spravljeno, tudi od udarca navadno ne hitro. Ali če katero jabelko zgnjuje, ne gre gnjiloba hitro na druga, kar je največ vredno ondi, kjer sadje leži v velikih kupih in se skoraj nikoli ne prebira. Vredu shranjeno jabelko lahko počaka čez celo zimo, celo do binkošti ali še dalje.

Sedaj še nekaj o okusu in barvi! Kje v adventu dobijo ta jabelka svoj pravi okus, kateri se sme po mojih mislih v prvo vrsto šteti. Ima skoraj toliko aroma, kakor zgodnji mašancelj, le nekoliko trje kože je in bolj rezkega, pa prijetnega okusa. Kdor ob sedanjem času prej dobro dorozela jabelka poskuša, prepričan sem, da bo poln hvale njih okusa. Barve je

tudi prav mične, po enej strani rumeno rudečkaste, po drugej bledejšje. Navadno ima tudi enako pošti rudečkasta pike, kar je zelo lepo. Velikosti je srednje, deloma drobnejše, kar tudi povzroči, da se lažje dalje ohrani. Sklenem danes ta opis z željo, da bi se ta vsega priporočila vredna vrsta prav obilno razširila med pridnim našim narodom. Če bi kdo želel cepičev te vrste, dostavim, da jih podpisani lahko mu nekaj pošlje, le v pravi čas, kje v svečanu, naj se mu oglasi

F. M. Pohorski.

Sejmovi. Dne 2. januarija v Bučah in pri sv. Juriji na južni železnici. Dne 5. januarija v Celji in v Radgoni. Dne 7. januarija v Lučanah in na Bregu v Ptuiju.

Dopisi.

Iz Očeslavec pri Kapeli. (Društvo.) V nedeljo, to je dne 22. novembra t. l. je imelo „Ščavniško sadjarsko društvo“ občni zbor pri načelniku Alojziju Kreftu v Očeslavcih. Zbralo se je precejšnje število društvenikov in prišli so tudi drugi posestniki, da so pristopili k društvu, ker so sprevideli, da ono deluje v prid in za zboljšanje kmetskega stanú. Prečastiti g. Alojzij Šijanec, župnik iz Negove, so navzočim v kratkem pojasnili vprašanje: „Kako je ravnati z zrelim sadjem in kako se ono najbolje uporablja?“ K izvrstni razpravi so še dostavili, da bi se posestniki Ščavniške doline sploh morali bolj pečati s sadjerejo, ker se tukaj pridelano sadje ne razpošilja samo po Evropi, ampak že tudi čez morje v Afriko in v Azijo, kar je dokaz, da se naše sadje hitro ne skvari in da je sposobno za daljno pošiljatev. Volil se je potem novi odbor, v katerega so bili enoglasno izvoljeni sledeči: g. Alojzij Kreft, predsednik in blagajnikom, č. g. Alojzij Šijanec, podpredsednikom, g. A. Vogrinc, tajnikom in gg. M. Vreča, A. Jurjevič in J. Košar, odbornikom. Novi odbor je sklenil, naj se izreče pismena zahvala preč. g. dr. Iv. Križaniču, kanoniku v Mariboru, za poslano podporo v denarjih in g. Svitoslavu Hauptmanu, dosedanjemu podpredsedniku in ustanovitelju društva, za trud, katerega je žrtvoval društvu v korist in prebivalcem Ščavniške doline v blaginjo. Tudi tem potom še enkrat izrekamo omenjenima gospodoma pristrčno zahvalo. Konečno še opozarjamo vse tiste društvenike, katerim ni bilo mogoče se občnega zbora vdeležiti in tedaj društvenine za prihopnje leto še niso vplačali, da naj to skoraj storé, ker bi to posebno utegnilo tistim v korist dohajati, kateri hočejo od društva kupovati drevesca, katera se bodo že v prihodnjem letu prodajala in sicer društvenikom ceneje kakor neudom. Društvenino prejema blagajnik g. Al. Kreft v Očeslavcih.

Od Hudinje. (Dež. hiralnica.) Lep hram lepša Vojniško okolico. To je namreč hiralnica, katera se je začela zidati leta 1890 ter se je letos, izyzemši nekaj malosti, dokončala. Strel in vihrajoči prapori pri hiralnici, kakor tudi raz hiš v Vojniškem trgu na sv. Štefana je kazalo da bode nekaj posebnega. In to je tudi bilo. Prišel je namreč Nj. ekselenca grof Wurmbrand, deželni glavar in grof Attems pregledat in odpret deželno hiralnico. Množica velika je radovedna skupaj tekala. Bil je okr. glavar dr. Wagner in Celjski mestni očetje z njihovo „krono“-rožico dr. Neckermanom, deželni poslanec dr. Dečko, vojniški „gemeinderoti s purgermajstrom“, Vojniško duhovništvo in učiteljstvo, Vojniški in zanaprej tudi hiralnični ordinarij dr. Žižek. Vse je ravno gledalo in radovedno oči opiralo, kako bodo „žegnali ta sihenaus“. Ali dragi Slovenci, nemški liberalci, ki nam režejo kruh narodnih naših pravic za naš slov. denar in sicer drag denar in težek naš trud, se kaj mnogo ne zmenijo za slovenskega kmeta najsvetejši čustvi, sv. vero in njihov, nam vsem mili jezik slovenski. In zakaj? Za to, ker mi ne zahtevamo povsod svojih pravic, ker ne pokažemo vrat nemčurjem, kadar nas pri volitvah nagovarjajo, da bi ž njimi volili, zato, ker mi pri nemčurjih kupujemo. Slovenci! Kedaj se bodele vendar spametovale!*) Kadar si je pregledal Nj. ekselenca deželni glavar celo poslopje, nagovoril ga je v posebni hiši grof Attems in ga prosil, naj odpre hiralnico. Wurmbrand mu je zahvalil ter rekel, da se povsod enako skrbi pri deželnem odboru, za zgornjo in spodnjo Stajersko, za Slovence in Nemce, kateri vsi bodi le ena družina. Mi temu ne rečemo družega, kakor to, da bi gospodje „zgoraj“, posebno pa deželni glavar, to tudi v djanji pokazali, ker besede nam nič ne pomagajo.

Od sv. Križa na Murskem polji. (Nesrečno rovanje.) V zadnjem času se je nemčurjem greben tako nategnil, da same drznosti že več ne vejo, kaj še bi proti Slovencem storili. V Ljutomeru imajo svoje pribežališče. Tam se že šopirijo, kakor kokot na gnoji. Žalostno, da pri narodnjakih nekje ne najdemo več tiste vztrajne in neustrašene delavnosti, kakoršnja smo videli v prejšnjih letih. Vse je nekako zaspalo in medlo. Drugo leto imajo v Ljutomeru občinske volitve in nemčurji se zdaj že bahajo, da jih bodo še iz tretjega razreda vrgli. Kak razloček med nekdanj in zdaj! Okolica je sicer narodna, ali ona bi lahko veliko več pripomogla, kakor zdaj stori. Med ljutomerskimi nemčurji najdemo večinoma takšnih, ki živijo od slovenskih kmetov. In zakaj ljutomerski okoličani

*) Da smo, gospod, Vam čez daljše besede Vaše potegnili rdečo črto, ne zamerite, kajti sicer bi naši bralci še teh Vaših besed ne dobili pred oči. Ured.

ne morejo že enkrat priti do zdrave pameti, da je to največja bedastoča in oslarija, ako nemškutarjem nosimo peneze in jih podpiramo! Čudno ni pač to, ako se zavedni in narodni kmetje sami že začnejo gibati. Med seboj bi se utegnili dramiti, nagovarjati in trdno zavezati, da pri nemškutarjih ne bode več kupili nobene reči. Kaj pa nam to hasni, ako samo z jezikom pravimo, da smo Slovenci; to moramo tudi v djanji pokazati. Kje stoji pisano, da bi mi morali tistega podpirati, ki nas hoče iz lastne hiše, kakor psa vreči? Tako delajo le neumneži in norci! Začnimo se držati zlatega pregovora, ki pravi: Svoji k svojim!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Ker še na cesarskem dvoru teče čas žalosti vsled smrti dveh nadvojvod, zato letos o novem letu ni slovesnega vzprejema pri Nj. veličanstvih, kakor je to druga leta. — V torek, dne 29. decembra je nastopil novi minister nemške liberalne stranke, grof Gandolf Kuenburg svojo službo. Da si se pričakuje še drugih sprememb pri vladi, vendar še doslej ni taci objavljanih, gotovo pa je, da je nemška liberalna stranka sedaj več ali manj na vrhu. Za nas in sploh za konservativno stranko bliža se čas boja. No bodi, mi se ga ne bojimo! — Izmed deželnih zborov so zadnje tri dni tega leta trije na svojem delu, nižjeavstrijski, solnograški in stajarski. Posebnega pomena pa njih posvetovanje nima. — V štajarskem dež. zboru bode najbrž treba povišati deželne priklade od 32 na 33 procentov t. j. za eden goldinar pri sto goldinarjih državnih davkov. To pa se izgodi zavoljo oskrbovalnih vsprejetišč, torej zavoljo potepuhov. Za ta vzprejetišča dolaga doslej okr. zastop, ako in kolikor jih je v kakem okraji, poslej pa bi prevzela stroške za nje cela dežela t. j. vsi plačevalci davka. Ne vemo, če je za to že le toliko potrebe, tudi se nam ne zdi to po vsem pravično. — Koroška dežela je razupita, da je najbolj liberalna pa tudi najbolj nemška. Oboje je resnično, samo da se reče na mestu nemška bolje nemčurska, kajti dobra tretjina prebivalcev je slovenska, ali ta se tlači tako pri raznih uradih, kakor pri vseh volitvah ter se zato ne more pokazati v svoji polni moči. Upamo pa, da bode s časom tudi tamkaj bolje za slov. kmeta. — Kolikor je podoba, ostane na Kranjskem še dalje nesrečni razpor med Slovenci in nismo brez strahu, da se on s časom ne raztegne še na sosednje dežele in v največje veselje nemškutarjev in lahonov. — Državni poslanec, prof. Šuklje je imel v torek shod svojih volilcev v Novem mestu ter je razlagal, zakaj da bode treba v drž. zboru vzprejeti trgovinske pogodbe, če tudi ni brez

vsega pomislek gledé na carino pri vinu v pogodbi z Italijo. Tudi mi sodimo, da obveljajo te pogodbe, ker imajo tudi dobre, za naše dežele koristne strani. — Dež. zbor v Gorici se je sešel v ponedeljek ter je privolil v to, da se dež. priklade pobirajo tudi za prihodnje leto, kakor doslej: na to pa je zastopnik c. kr. vlade preložil posvetovanje njegovo na prihodnje leto, more biti tje do srede februarja. — V mestnem zastopu v Trstu so hoteli laški svétniki djati necega kapelana na tožnjo klop, češ, da je v svoji pridigi žalil italijanske prebivalce. Ces. vlada pa je celo stvar preiskala ter je našla, da tega g. kaplan ni storil in tako je mestni zastop pogorel s „svojo klopijo“. — Poslanec z Istre, prof. Špinčič je izstopil iz „kluba konservativcev“ ter ostane „divjak“ t. j. ne stopi v noben drug klub. Ne znamo, čemu je to storil, toliko pa vemo, da bode poslej še manj opravil v drž. zboru. — Na Hrvaškem je malo upanja, da se zapreči madjaronstvo, kajti Starčević in njegovi možje niso nič kaj za to, da se jim pridruži pravi Hrvat, če prav ga boli madjaronstvo. Za to bode treba drugih mož in kedaj jih dobi hrv. ljudstvo? — Ogerski drž. zbor je vlada razpustila in je ob enem že tudi razpisala volitve v meseci februarja. Ni dvoma, da bode vladna stranka še močnša po novih volitvah. Kdor ima kladivo v rokah, njemu ni treba skrbi za nakoval.

Vunanje države. O božiči so sv. oče Leon XIII. vzprejeli kardinale Rimske cerkve in so jim rekli, da jim bode še naprej delalsko vprašanje v prvi vrsti na skrbi — vprašanje, katero se čuti sedaj že po vsem voljnem svetu. — Italija terja od naše države nek otok v adrijskem morji, Pelagosa, češ, da je otok lašk. Čudno, prej pa tega ni videla. Otok pa je sicer mal in nihče ne prebiva na njem. — Francoska vlada se pripravlja na vojsko. Ona misli že na to, naj dobi ljudstvo, ki prebiva v kaki trdnjavi, kedar je vojska, živež na stroške države. To je sicer pravično, toda ali je že sedaj treba za to posebne postave? — V Pariz se pričakuje v meseci februarji ruska carica; to ni brez pomena. — Škof Anžeski, monsignor Freppel je umrl, najodličniši zagovornik катоliške stranke. — Na Angleškem se pripravljajo vse stranke na boj pri volitvah v drž. zbor. Irsko ljudstvo pa še sedaj nima vodje na mestu Parnella. Nesrečni razpor zavira tudi ondi poštene može v delovanji za pravice kat. ljudstva. — Na Nemškem se čuti že hudo, da se ljudje selijo s kmetov radi v mesta ter se tu pomnožuje po njih ubogo, s časom nezadovoljno ljudstvo. Misli se, da bode treba omejiti pravico naseljevanja. Ni brez vsega ta misel, toda ali stori že postava v tem kaj, to vprašanje še čaka odgovora. — Kakor je znano, pritožila se je francoska vlada pri sultanu, ker

je bolgarska vlada iztirala prek meje necega francoskega novinarja. To pa ruskemu caru ni po volji, kajti boji se, da prestopi poslej turski sultan na stran tripelalijance in zato zoper Rusijo. To ni kaj verjetno. — Rumunija dobi novo ministerstvo, toda polovičarsko: na pol liberalno in težko mu bode se vzdržati. — Bolgarski knez je jako pohvalil sobranje t. j. državni zbor; v tem tudi v resnici zasluži sobranje pohvalo, ker je udano knezu in čisto na voljo njegove vlade. — V Carjem gradu je bil te dni avstrijski nadvojvoda Leopold Ferdinand in ga je tudi sultan vzprejel ter mu je podelil visoko odlikovanje. Ali je nadvojvoda ondi v političnih poslih? — Izmed tistih misijonarjev, ki so bili jetniki v Kordofanu, v Afriki, je bil tudi nek avstrijski duhovnik, dr. Ohrwalder. On sedaj popisuje grozovitosti, ki so jih ubogi jetniki prestali v rokah zdivjanih arabskih oblastnikov. — Na Japanskem, v Aziji, imajo še vedno potresov in je v dveh mesecih pobilo nad pol milij. ljudi. Hiš se je neznano veliko podrlo, veliko ljudi pa je vsled strahu zblaznelo. — V Desteru, v južni Ameriki, je nastal upor zoper namestnika tamošnje vlade in je mož jo na tihem pobrisal iz dežele.

Za poduk in kratek čas.

Smrtna ura.

Iz poljščine za Slovence priredil J. Sattler.

(Konec.)

Čuj, ura tudi bije!... Žarki prihajajoči od vzhoda razsvetlili so pol neba; zdelo se je, da slikajo božjo cestó duši, ki se bode brž ločila od zemlje. Krčevito so drgetale obrvi umirajočemu možu, in lahek mráz spreletel je njega ude; kri mu je zastajala v žilah. Zvok mnogih tromb se je razlegal v višini; potem je nastalo zamolklo mrmranje, in naposled je zagrmel glas nad njim:

„Vladislav! Vladislav!“

Vladislav je čutil v sebi željo po smrtnem boju; odprl je oči, pogledal in tu so prvi žarki vzhajajočega solnca osvetljevali šumljajoči gozd, samostansko streho in ves nered vzbujajočega se šotorišča. Trobci so na vso moč trobili budnico in pri njem stoječi ritmajster ga je vprašal s prijaznim usmehom:

„Kako si kaj spal, dragi Vladislav?“

Mladi častnik se je težko zavedel po onem mučnem, vso noč trajajočem snu; zmel si je oči, zleknil se krepko, in segel s svojo ledeno dlanjo ritmajstru v roko, kakor temu, ki ga je iztrgal iz gotove smrti in rekel: „Da sem trdno spal, kaže to, ker vidim vse po koncu; ali sanje sem imel grozne; umrl bodem čez tri leta.“

„Še le čez tri leta!“ vskliknil je ritmajster in ga potrkal po rami smehljajoč se; „kaj

pa si želiš več? Lahko si brez skrbi, da te krogla ne zadene danes ali jutri; saj bomo imeli gotovo hudo zajutrek; toda jaz ga ne prebavim...“ dodal je s tihim glasom.

„Kako to, — je-li sovražnik blizu?“

„Obkolil nas je popolnoma... ravnekar so mi javili o celem polku dragoncev in jednem bataljonu pehote z nekaterimi topovi; prebiti se moramo; druge pomoče ni...“

„Gotovo!“ pritrdil je Vladislav, „ali prej moram pogledati v tvojo steklenico, ritmajster.“

„Na zdravje!“ zaklical je ta in nagnil steklenico, katero je potem dal Vladislavu.

„Na konje!“ kriknila sta na ulance.

In brž je odrinil ves eskadron s kakimi sto strelci in takoj je gozd, malo poprej še tako tih, odmeval od stotero strelcev. Ulanci hoteč se prebiti, udarili so na premočnega sovražnika ki je razvil mnogoštevilne vrste in streljal iz topov. Trdnovratna praska trajala je pol ure; ritmajster pal je prvi, za njim drugi častniki, in komaj kakih dvajset vojakov z Vladislavom na čelu ušlo je smrti ali jetništvu.

„Torej še ni prišla moja ura“, mislil si je Vladislav. „Bogme, to ni malenkost, če tri leta vztrajam v takih stiskah!“

Poznej se je vojeval še v kakih deseterih bitkah s silnim junaštvom. Po končani vojni vrnil se je domov.

Kakor se mu je sanjalo, tako so zares sina pozdravili pri povratku osrečeni roditelji in Helenka.

Kakor v snu, tako je v resnici Vladislav postal njen mož; ali na rok napovedane mu smrti ni mislil več; to si je popolnoma izbil iz glave. Ko je postal gospod lepega posestva in velikih dohodkov, zatisnil je oči celo za vse nadloge, ki so ga obdajale ter se udal ves zabavam in razkošju, ponašajoč se še z večjo vojno slavo, kakor jo je zaslužil.

Ko se je koncem tretjega leta neki dan sprehajal sam po vrtu, stopil je prednj nek popotnik in ga pozdravil prijateljski. Pri pogledu na razcapano obleko in ogoreli obraz razgnevil se je Vladislav in tujca okregal, češ, da ne pozna nobenih klatežev.

Popotnik se je nasmehnil bolestno in povedal svoje ime; še le sedaj je Vladislav spoznal v njem vojaškega tovariša in se opravičeval zaradi nedostojnega vsprejema.

„E, to je malenkost“, rekel je neznanec z nekakim zaničevanjem; „ali meni so za petami; treba mi je zavetja...“

Vladislav je bil očitno presenetel; jecljal je nekaj in se izgovarjal; vendar je hotel popraviti prejšnjo svojo neuljudnost; peljal ga je torej v hišo, kjer se je tujec skrival nekoliko dnij. Vladislavu niti na misel ni prišlo, da bi utegnila ta mala okoliščina imeti kake neprijetne posledice za-nj; vse je tudi le po-

vršno preudaril, kar ni bilo v zvezi z veselici, igro, lepoticjem, praznimi paradami in vsemi onimi gresi izpridenega sveta.

Nekoga jutra po sijajni gostiji, ko je ravno Vladislav zaspal sladko in začel sanjati rožnate sanje, pribežal je zbegani sluga v njega spalnico, stresel svojega gospoda za rame in rekel ves preplašen: „Neki ljudje so prišli od gosposke; čujte žvenket sabelj...“

Vladislav, da si zaspan, je brž razumel, za kaj tu gre, ko je zapazil uradnika stoječega s papirjem pred seboj. V nekaj minutah bil je že opravljen, v nekaj minutah vzel je bolešno slovo in se odtrgal od omedlevajoče žene, roditeljev — in malega sinka. Gredé k pripravljenemu vozu obstal je nehoté na stopnicah in pogledal na prvi žarek vzhajajočega solnca, ki je osvetljeval pol neba; ta prizor je primeril v spominu s prizorom, katerega je videl v sanjah v samostanu Kartuzijanskem, preštel na prstih leta, mesece, ure — in — našel, da je to ravno bila ura napovedane mu smrti...

Voz je odpeljal Vladislava od doma, žene, otroka, od vseh zabav in razkošja. V samotni ječi je začel razumevati tajno prerokovanje. Razvidel je, da človek ni za to na svetu, da bi se samo kratkočasil in sebično vžival srečo. Resnične so besede pesnikov:

„Ni praznik, predragi mi, naše življenje,
Življenje naj bode ti delaven dan,
Od zore do mraka rosan in potan

Ti lajšaj in slajšaj človeško trpljenje.“

Sedaj je spoznal, da moramo delati in trpeti za domovino; zatorej se je vsak dan učil zamirati ničurnostim svojim; tako si je krepil dušo za velike boje in za posvečenje...

Čez nekoliko mesecev se je Vladislav vrnil iz živega groba premenjen in preroben...

Smešnica 53. Nek bahač iz mesta se je peljal v čolnu pri Dupljeku črez Dravo pa v tem ni dal nič miru. Na to ga posvari brodar: „Dajte si, oče, miru, sicer se prevrnemo in utonemo!“ „Kaj“, zasmee se potnik, „kaj, v tej mlaki utonemo? Ne, če se jaz razjezim, pa ti izpijem vso vodo izpod čolna in ti se pelješ potem lahko, ako te je volja, po golem pesku!“

Razne stvari.

(Zahvala.) Z današnjo številko sklenemo 25. leto „Slov. Gospodarja“ in izrečemo zato vsem našim častitim sodelovalcem svojo pri srčno zahvalo za njih rodoljubno podporo ter njim, kakor našim ljubim bralcem želimo veselico novo leto.

(Slov. čitalnica) na Vranskem priredi v nedeljo dne 3. januarja svojim udom veselico, pa tudi gosti so dobro dosli ter svira pri veselici Šmarijska godba.

(Influenca.) Po našem mestu, v Mariboru, imamo že precej veliko influence in je tudi že nekaj ljudi umrlo za njo. Starim in v obče bolehamim ljudem je ta bolezen zelo nevarna. Kdor pa jo prestopi, naj se ne postavi prerano v nevarnosti!

(Slov. dijaki.) Od lepih besedi se nikdo ne zredi; tako si je pač mislil blagi rodoljub dr. Feliks Ferk in je „Dijaški kuhinji“ v Mariboru za novo leto podaril petdeset goldinarjev. Tako je prav, to je v resnici krščansko in narodno. Bog plati!

(Veselico) priredi čitalnica v Brežicah na Silvestrov večer v prostorih hotela Klembas. Na vspeh je: „Svojeglavneži“, vesela igra v enem dejanji; „Srečno novo leto“, šaljiva igra v enem djanji; šaljiva tombola ter petje in prosta zabava. Vstopnina je 30 kr. in gostje so dobro došli. Odbor.

(Čitalnica) Šaleške doline v Šoštanji vabi p. n. ude k občnemu zboru, kateri se vrši dne 6. prosinca 1892 ob 3. uri popoldne v njenih prostorih z navadnim dnevnim redom. Odbor.

(Gozdarsko in gospodarsko društvo) pri sv. Lovrenu v Puščavi ima dne 10. januarja 1892 popoldan ob dveh v gostilni g. Jože Kresnika v Puščavi svoj prvi občni zbor. Dnevni red: 1. Posvetovanje in sklepanje gledé uradovanja in opravljenega reda. 2. Volitev dveh odbornikov. 3. Sprejem novih družtenikov. 4. Razni predlogi. Načelstvo uljudno vabi vse p. n. družtenike — in rodoljube k mnogobrojni udeležbi. Načelstvo.

(Slov. slovstvo.) „Pekel ali tretja reč med štirimi poslednjimi“. Tako je ime drobni knjižici, katero je spisal Slovencem za novo leto 1892 preč. g. dr. Ivan Križanič, korar stolne cerkve v Mariboru. Izdalo jo je „katol. tisk. društvo“ ter se dobiva v tiskarni sv. Cirila v Mariboru po 18 kr., s pošto vred pa po 20 kr.

(Pošta.) V Rečiški vasi novi postaji na progi železnice Celje-Velenje, odpre se z novim letom nova c. kr. pošta in je ob enem tudi nabiralnica c. kr. pošne hranilnice.

(Napredek.) Odkar ima Ptujsko mesto svoj statut ali svojo upravo, napreduje vrlo in tako, kakor se mu je v našem listu prerokovalo, — v davkih, oziroma v prikladah na državne in deželne davke. Prihodnje leto mora že povišati priklado na dac od piva in žganih pijač.

(Staro leto) konča „slov. čitalnica“ v Mariboru z družbinskim venčkom ter je na vspeh poleg drugih zanimivih stvari tudi opereta: „Komu je pela kukovica?“

(Zoper popačevanje) vina misli sedaj država ostro postopati in kogar c. kr. žandarje dobé na sum, da „dela vino“ in ga prodaja za naravno, njemu bode neki huda pela.

(Cigani.) Nadvojvoda Jožef je v Alesuthu na Ogerskem dal na svojih posestvih okoli 60 kmečkih poslopij eiganom v stanovanje ter upa, da mu bodo ostali poslej doma ter njegova zemljišča obdelovali, se ve, da za plačilo. Ne verjamemo, da vzdrži cigan dalje časa pod streho.

(Prebivalcev) šteje Celje v celem 6264, izmed teh je 6184 katoliške in 80 druge vere, v njih vrsti je 6 judov, Nemcev je neki 4432 in 1577 je Slovencev. „Deutsche Wacht“ pa trdi, da ni, če gre za pravo, toliko Slovencev v Celji, kajti znajo tudi nemški in so torej — Nemci.

(Sevnica), prijazen trg ob Savi, ima ljudsko šolo, ki jo vzdržuje nemški šulverein in če gre kaj vere „vahterici“, dobi sedaj še tudi svoje nemško „bralno društvo“. Nemški šulverein plača neki vse, kar želi tamošnji pragerman — dr. Kautschitsch.

(Zima.) V tem, ko imamo mi doslej zimo brez snega, imajo ga v Italiji sem ter tje veliko. Na progi železnice Sulmona-Isernia je prišlo une dni več delavcev ter je zabredlo v snežni zamet in se jih je mnogo zadušilo v snegu, nekaj drugih pa je zmrznilo. Našli so že 15 mrtvih.

(Dijaški kuhinji) v Mariboru je daroval vlč. g. Jože Heržič, kn. šk. duhovni svetovalec in župnik v Spodnji Polskavi, 5 gold. in g. Vaclav Wanous, trgovec v Radgoni, 3 gld. 40 kr.

(Za društvo duhovnikov) so meseca dec. vplačali č. gg.: Bl. Kukovič 70 fl. (ustn. in letn. dpl.), Jan. Vraz 20 fl. (ustn. in letn. dpl.), Mart. Ulčnik 11 fl., Ig. Rom 11 fl., Jak. Kočevár, Ant. Inkret 11 fl., Fr. Hurt 3 fl. (letn. plč. do l. 1893), Al. Šuta 1 fl., Jak. Menhart 1 fl., Henr. Verk 1 fl., (letn. plč. do l. 1894), Blaž. Rotnik 2 fl., Fr. Petan 2 fl., Iv. Spende 2 fl., M. Plešnik 1 fl., Gr. Dúpelnik 1 fl.

Molitvenike,

v obeh deželnih jezikih,

v polusnje, usnje, kristal in kost. vezane, priporoča v obilem številu in po najnižji ceni

Andrej Platzer,

poprej **Ed. Ferlino,**

prodajalnica papirja, knjig in šolskih reči
v **Mariboru.**

Stari molitveniki se vežejo v usnje
za 40 kr. in več. 10-10

Na prodaj!

Pri Kapeli, blizu Radgone, pol ure od železniške postaje Radensko kopališče je na prodaj lepo zidana hiša z gostilnico, štacuno in prodajo tobaka, na okrajni cesti med Radenci in sv. Jurjem, blizu cerkve, na izvrstnem prostoru V hramu so 4 sobe, 1 štacuna, 1 kuhinja, 1 čumnata, podzemeljska klet, pri hiši lep vrt za goste in keglišče; gospodarsko poslopje: mesnica, kravji in konjski hlev, 3 svinjski hlevi in drvarnica; 3 orali zemlje: vinograd in njiva. Natančneje se izve pri **Jozefi Horvat**, pošta **Bad Radein.** 2-2

Glasovir, popolnoma dober, se prodaja pod ceno zaradi pomanjkanja prostora. Več pové **Jože Rihter**, bivši organist pri sv. Venčeslju. 3-3

Dva potovalna zastopnika

za stroko požarnega zavarovanja sprejme **vzajemna zavarovalna banka** 3-3

„SLAVIJA“.

Zahteva se znanje slovenskega jezika v govoru in pisavi ter neomadeževana preteklost.

Ponudbe pošiljajo naj se **generalnemu zastopniku banke „Slavije“** v Ljubljani.

Hrastov les na prodaj.

Občina **Babinci** pri Ljutomeru bode dne **11. januarja** 1892 predpoldnevom itd. hrastova drevesa v občinskem logu stoječa, po dražbi za gotovo plačilo oddavala; ter vabi vljudno k tej dražbi vsakega, ki bi hrastovega lesa kaj potreboval. 2—3

Na prodajo!

Pri neki farni cerkvi Brežiškega okraja, pri cesti proti Brežicam, odda se dosti prostora in je tisto torišče sposobno za vsekako trgovino. 3-3

Izabelskih živic,

več tisoč, prodaja po ceni **Ivan Krajnc**, veleposestnik v **Št. Ilji**, pošta **Velenje.** 3-3

Protin, revma,

trganje po udih, izpadanje lasov, ohromenje, bolezní v želodci in živcih se ne odstranijo s skrivnostnimi zdravili, temveč z mojim iz močnega, planinskega vina destiliranim **konjakom**, kateri se je poskusil kot najboljši duha in telo okrepčajoče in čudno delujoče zdravilo. Steklenica 1 fl. 20 kr. 4 steklenice se franko razpošiljajo. Se dobijo le naravnost pri 25

Benediktu Hertl, graščaku v Goliču pri Konjicah.